

ЗА ВСЕ ТРЕБА ВІДПОВІДАТИ...

*«У нас є три види шкідників:
перші – люди без почуття честі,
другі – без почуття обов'язку,
треті – без почуття дійсності.*

*Перших бояться, других толерують,
третіх дуже часто слухають.*

Поважні блазні мають у нас велику пошану».

Роман Купчинський

Як свідчать сучасники, у 20–30-ті роки минулого століття творцем багатьох дотепних байок-анекдотів про Сталіна був його соратник, дяч Комінтерну, гострий на язик журналіст Карл Радек. До речі, львів'янин. Після того як його разом з «улюбленцем партії» Бухариним було розстріляно, кремлівський фольклор на десятиліття пішов у підпілля. Після закінчення війни, ще за життя генералісїмуса, оповідки про вусатого вождя набули інших форм. Хто їх створював – невідомо. Але історії цікаві, повчальні. Ось одна з них. Дуже промовиста. Колись почута від мого друга журналіста Леоніда Сотника.

Кабінет Сталіна. Вождь підводиться з крісла, підходить до вікна, за яким займається світанкова зоря, мовить про себе: «Ну. Что ж, паработал, теперь можно і агдахнуть». І вголос:

– Таваріць Паскрьобишев, визивай машину! Хатя, пастой... Саседні-ка меня с тавіріцем Берія.

– Ета ти, Лаврентій? Не спіи? Работаси? Слушай, тут мне пришла такая мисль: ти не знаєш, кто продал англічанам нефтяние вишкі Нобеля? Да, да, в Баку. Пачему спрашиваю? Да так, знаєш, пачема-та вспомілось. Не ти? Може бить, і не ти. Но, панімаєш, пачему-та вспомілось. Харашо, Лаврентій, трудісь. Будь здаров.

– Таваріць Паскрьобишев, саседні меня с таваріцем Варашилавим. Ето ти, Клім? Не спіи? Работаси? Слушай, Клім, ти не помніш, за что ти расстрелял реваенсавет втарой конной армії? За ізмену? Вот так все і билі ізменнікамі? Весь реваенсавет? Пачему спрашиваю? Да так, панімаєш, пачему-та вспомілось. Харашо, Клім, работай. Будь здаров.

– Таваріць Паскрьобишев, саседні меня с таваріцем Мікоянном. Ето ти, Анастас? Не спіи? Работаси? Слушай, сколько било етіх бакінскіх камісаров? Двадцать девять? А пачему же расстрелялі двадцать восемь? Двадцать девятый – ти? Успел скритцца, гаваріш? Пачему спрашиваю? Да так, панімаєш, пачему-та вспомілось...

Сталін поклав трубку, підійшов до вікна, пихнув люлькаю, тонко посміхнувся: «Что ж, саратніков успакоіл, теперь можно і агдахнуть...»

– Таваріць Паскрьобишев, визивай машину!

А тепер пофантазуймо. Уявімо один з пізніх вечорів на Банковій, де після Перемоги, над рашистами, після всенародних виборів Гетьмана України нещодавно обраний очільником держави генерал, стоячи біля вікна в своєму просторому кабінеті напружено вдивляється в темряву й розмірковує над проблемами, які дісталися йому від попередників. Дещо забув. Дещо потребує уточнення. Але дещо тримається в пам'яті дуже добре. Може, комусь за-телефонувати?

Згадалось, як майже дев'ять років тому, в грудні 2013-го, коли в Україні вирувала Революція гідності, але окупація Криму та війна на Донбасі ще не розпочалася, майбутня міністерка Ірина Верещук, розмовляючи з журналістами російського журналу «Огонёк», назвала Росію «авторитаризмом з демократичним обличчям» і водночас зізналася: **«Але якби в нас був такий Путін, я б за нього голосувала. Він робить для Росії добре».** На уточнювальне запитання, що саме «доброго» Путін робить для Росії Верещук відповіла: **«Він діє в інтересах своєї країни. Щоб кожен президент так свою країну захищав. Ось натурально»...**

Згадався співвласник «Кварталу 95» Борис Шефір, який 30 квітня 2019 після перемоги Володимира Зеленського на президентських виборах в інтерв'ю «Детектор медіа» заявив: **«У нас в предвыборной программе написано, что если убрать людей, материально заинтересованных в войне, она закончится. В данном случае бывший президент и его окружение были заинтересованы в продолжении войны. Мы их убрали, и я уверен, что она затихнет. Война перестанет приносить доход. Если мы сильно захотим, то мы с ними (з владою РФ. – О. Р.) договоримся. Им что, нравится воевать? Вы думаете, Путин – маньяк, который любит пострелять в живых людей? Он что, псих? Он умный человек. Да, у него имперские амбиции. Но можно же договориться. А если нет, то будем объявлять настоящую войну. А то что это такое: одной рукой воюем, а другой рукой торгуем? Очень важно желание хотя бы одной стороны, иначе для мира нет перспектив».**

Щоправда від такої заяви співвласника студії «Квартал 95» в ОА відхрестилися. Мовляв, Борис Шефір висловив виключно власну думку, яка не збігається з позицією президента України Володимира Зеленського та АП.

У цьому контексті згадалась і майже детективна історія з братом Бориса Шефіра – Сергієм. Про замах на нього, свого помічника, Володимир Зеленський навіть повідомив під час виступу на 76-й сесії Генасамблеї ООН. Видання «Українська правда» повідомило, що напередодні обоє сильно посварились. Втім у відеозверненні, опублікованому з Нью-Йорка на своїй офіційній сторінці у Facebook, Зе-

ленський заявив, що перерве свій візит і повернеться до Києва. Чим закінчилось розслідування загадкового замаху – невідомо...

Згадалось занепокоєння лауреатки Шевченківської премії Оксани Забужко щодо новообраного президента України, висловлене 10 липня 2019 року в інтерв'ю «Еспресо ТБ»: «Ми про це особистість нічого не знаємо, крім того, що він абсолютно непридатний до професійного виконання функцій президента нашої країни. Це очевидно! У нього ні освіти, ні підготовки, ні компетентності...».

Чи не тому під час Мюнхенської міжнародної безпекової конференції 15 лютого 2020 року в інтерв'ю журналістці CNN Крістіан Аманпур Володимир Зеленський заявив: **«У мене немає часу думати стратегічно. Я часто думаю тактично в інтересах України»...**

Під час виступу в музеї Джорджа Вашингтона в США 1 вересня 2021 року український президент по суті повторив цю химерну думку: **«Немає часу на стратегію, триває тимчасова окупація Криму, де зосереджено 80 тисяч військових Російської Федерації та десятки тисяч зосереджено вздовж українського кордону... Наша стратегія – це тактика».**

Але ж найперший обов'язок президента думати стратегічно. Якщо немає часу думати стратегічно – то треба йти у відставку. Поточними питаннями мають займатися підлегли. Як можна говорити про інтереси країни, якщо не думати стратегічно? Якщо президент неспроможний думати стратегічно, то в країні майбутнього немає.

На це 2500 років тому звертав увагу знаменитий Сунь-цзи: **«Стратегія без тактики – це найповільніший шлях до перемоги. Тактика без стратегії – це просто метушня перед поразкою».**

Судячи з того, що трапилося 24 лютого 2022 року Володимир Зеленський не був знайомий з трактатом давньокитайського воєначальника. Тому повсюдно й проповідував, що для настання миру треба лише «припинити стріляти».

Саме браком стратегічного мислення можна пояснити призначення Івана Баканова на посаду голови СБУ. Не було взяте уваги застереження генерал-лейтенанта, Героя України Григорія Омельченка, оприлюднене 28 травня 2019 року: «Без подання голови СБУ Ви призначили свого друга дитинства «з одного двору», голову партії «Слуга народу», засновника і керівника «Кварталу-95» Івана Баканова першим заступником голови СБУ. Він призначений без спеціальної перевірки на допуск його до державної таємниці і без проходження військово-медичної комісії про стан його здоров'я (на психологічну і психічну урівноваженість, алкогольну, наркотичну і психотропну залеж-

ність, фізичний стан тощо) і придатність до військової служби. Окрім того, ст. 6 Закону забороняє діяльність партій в СБУ, а на період служби членство співробітників СБУ у партії зупиняється. В день призначення Баканова на посаду офіційної інформації Міністерства юстиції, що він призупинив членство в партії і припинив бути її головою, не було. Щодо рівня його професіоналізму в сфері діяльності спецслужб як колишній начальник відділу військової контррозвідки СБУ зазначу – він повний профан. Обговорювати з Вами і ним цю тему – це принижувати власну професійну гідність і честь».

Згадалась чотиристороння зустріч президента Зеленського з Макроном, Меркель, а також Путіним у Єлисейському палаці в Парижі 9 грудня 2019 року. **Інформація про домовленості та зобов'язання чомусь не розголошувалася.** Але вже через рік, 10 грудня 2020-го, керівник ОП Андрій Єрмак звітував **про виконання плану щодо домовленостей та зобов'язань які виникли на зустрічі лідерів «нормандської четвірки».** Питання все ще відкрите: яких домовленостей? яких зобов'язань?

Мало що дає невизначне пояснення Андрія Єрмака: **«Завдяки зміні президентом Зеленським принципів державної політики, Україна робить набагато більше для допомоги нашим громадянам, які змушені залишатися на тимчасово окупованій території. Цю роботу може на власні очі побачити кожен, хто відвідає нові контрольні пункти на лінії розмежування, розбудовані за принципом сучасних сервісних хабів. <...> Ми прагнемо миру і наполегливо виконуємо всі наші зобов'язання. І хочемо бачити з російської сторони таке ж повне виконання домовленостей, досягнутих у Парижі рік тому. Наприклад, україно-російське узгодження щодо обидва боки лінії зіткнення від величезної кількості смертосносних мін. Наша делегація доклала максимум зусиль, аби погодити у серпні 20 ділянок для розмінування. <...> Потрібно прискорити обмін утримуваними особами. Ще в липні українська делегація передала свої узгоджені списки для чергового обміну. <...> Домовленості в Парижі дали можливість звільнити значну частину полонених, а згодом був забезпечений і режим припинення вогню».**

Згадалось, що у Порошенка порятунком українських полонених займався Віктор Медведчук. Зрадник, як з'ясувалося. Після нього проблемою обміну полонених взявся опікуватися Андрій Єрмак. Для цього навіть ретельно підготовлена ГУР МО України операція із затримання військових злочинців була відкладена, що призвело до сумнозвісного «вагнергейту». Відтак гуманітарними коридорами та обміном полоненими почав займатися сумнівний альтруїст Абрамович. У чому його заслуги? У масмедіа згадувалось, що мільярдер брав участь у рамових заходах щодо врегулювання воєнного конфлікту між Росією та Україною. Чомусь згадався президент Тель-Авівського університету, який отримав 50 мільйонів доларів за листа на підтримку Абрамовича і згодом широкосердно визнав: «Коли хтось пропонує вам 50 мільйонів доларів, ви підписуєте їхнього листа»...

Згадався чомусь засекречений відпочинок Володимира Зеленського з сім'єю в Омані 5-8 січня 2020 року в товаристві свого помічника Андрія Єрмака, який 10 лютого 2020 року обійняв посаду очільника Офісу президента і який з 12 лютого ввійшов до складу РНБО України, акурат через два місяці після перемовин у Парижі і через місяць після повернення з Оману.

На такий кар'єрний злет помічника президента України

тоді ж звернув увагу навіть професор-українознавець з Канади Йосип Сірка: «Найбільш переконливими фактами того, що хтось таки вплинув на Зеленського, те що він поміняв друга Богдана на невідомого Єрмака, а той потім по-радив поміняти усю молоду команду на профанів, пенсіонерів, артистів, які на хліб заробляли висміюванням влади. На прокурорів людей пропонували Портнов, волонтерів та учасників війни проти Росії стали арештувати без доказів, півки про корупцію суддів президентська прокурорка дуже довго вивчає, а підозрюваного заступника Єрмака у злочині президент не наважується звільнити хоч на час розслідувань. Все це сталося саме після засекреченого відпочинку в Омані».

Непрояснена історія з перебуванням Володимира Зеленського в Омані свого часу викликала слушні запитання у співзасновника і директора економічних програм Ukrainian Institute for the Future Анатолія Амеліна:

«1. З ким насправді Зеленський зустрічався в Омані? І про що говорили? Ну не вірю в спонтанну зміну місця відпочинку. Зустріч із переляканим міністром закордонних справ Оману (країни з мізерним товарообігом з Україною) теж має низку запитань. Домовленості абстрактні і безглузді, вибачте.»

2. Хто так оперативно організував зустріч Зеленському з міністром закордонних справ Оману? Нагадаю, в Україні немає посольства Оману (комунікації будуються через посольство в Москві). Чому не домовилися про відкриття посольства?»

3. Чому Зеленського в Омані супроводжував Єрмак, якщо це був «відпочинок із сім'єю»? Нагадаю, Єрмак перебуває в прямому контакті з Сурковим і відповідає за комунікації з РФ щодо Донбасу.

4. Чому було обрано готель максимально близько до посольства РФ в Омані?»

Відповіді на ці запитання, ймовірно, знають Віктор Медведчук і Андрій Єрмак. Редактор інтернет-видання «Аргумент» Георгій Семенець поділився своїми думками: «Андрій Єрмак, син російського розвідника з доведеними зв'язками з особами з путінського оточення, був ще й помічником (юристом, адвокатом) бандита (Ельбруса Тадеєва. – О. Р.), який регулярно підтверджував на практиці свій бандитський статус участю у злочинних «розбірках». До того ж бандита, який займає чітку антиукраїнську позицію. Бути протягом трьох депутатських термінів помічником у такої людини – це потрібно мати відповідний «набір» морально-етичних установок, виховання та менталітет. Вже тільки наявність цих двох «віх» у біографії мала відрізати А.Єрмаку саму можливість вступити на держслужбу – він не міг і не може пройти спецперевірку СБУ. Але ж він її пройшов, отримавши доступ до найвищих секретів держави! А все тому, що СБУ очолив інший мерзотник – Іван Баканов, особистий друг президента Зеленського, якому звання лейтенанта надали указом президента тільки для того, щоб він міг обійняти цю високу посаду. <...> І у світлі всього цього бруду жалюгідно виглядає президент Зеленський, який не в змозі навести лад навіть у своєму секретаріаті. Зеленський, який чи то через свої людські слабкості, чи то через медичну чи будь яку іншу критичну залежність від Єрмака готовий розміняти життєві інтереси мільйонів українців на пару очевидних покидьків зі свого найближчого оточення».

На початку листопада 2021 року західні ЗМІ почали звертати увагу на те, що український уряд публічно применшує значення того, що РФ нарощує свою військову

присутність біля кордону з Україною. 12 січня 2022 року директор ЦРУ Вільям Бернс особисто прибув до Києва аби переконати Володимира Зеленського в серйозності намірів Путіна. Президентові України були надані детальні плани нападу. Однак висновки не були зроблені. Не були належним чином облаштовані позиції, не були збудовані укріплення.

Натомість Володимир Зеленський 19 січня взявся випромінювати перед громадянами України незрозумілий оптимізм у душі советського КВН («ми націнаєм КВН...») або ж полум'яних передовиць друкованого органу ЦК КПСС газети «Правда». Згадаймо: *«Хіба загроза масштабної війни з'явилась тільки зараз? Ці ризики існують не один день. І вони не стали більшими... Що робити вам? Тільки одне. Зберігати спокій, холодну голову, впевненість у своїх силах, у своїй армії, у нашій Україні. Не накручувати самих себе, на все реагувати мудро, а не емоційно! Не думати тривожно і постійно «Що ж буде завтра, що ж буде в майбутньому». А знати. Розповідаю. 22 січня ми відзначимо День Соборності України. Відкриємо Запорізький міст. За рік – збудуємо найбільшу трасу в Україні від Ужгорода до Луганська. Будемо будувати дороги, мости, школи, стадіони, вагони, літаки і танки. Вакцинуємо переважну більшість населення. В квітні – відзначимо Великдень. В травні як завжди – сонце, вихідні, шашилки, і звісно – День Перемоги. А далі літо. Ми будемо здавати ЗНО, вступати до університетів, планувати відпустку, копати городи, одружуватись і гуляти весілля. А далі осінь. Де сподіваюсь – ми будемо вболівати за нашу збірну на Чемпіонаті світу з футболу в Катарі. А далі зима».*

До початку війни залишався місяць, а Зеленський у своєму зверненні не висловив жодних претензій москвитам. Натомість взявся звинувачувати вітчизняні масмедіа та західних партнерів у поширенні неперевіреної інформації про начебто підготовлене Путіним вторгнення. Хоча про загрозу російського вторгнення офіційно заявив ще 21 листопада 2021 року навіть начальник ГУР МО Кирило Буданов: *«РФ зосередила понад 92 тис військовослужбовців біля кордонів України і готується до нападу наприкінці січня або на початку лютого 2022 року, при цьому оцінки термінів цієї атаки у розвідок США та України майже збігаються».*

І що? Зеленський жодним словом не обмовився про конечну потребу мобілізації суспільства перед ймовірною агресією. Щоправда згадав про будівництво танків, хоча керівництво Харківського танкового заводу імені Малишева повідомило, що за браком обігових коштів, через заборгованість по зарплаті чверть працівників буде переведено на одиноденний робочий день.

Після телефонної розмови 27 січня між Байденом і Зеленським світові медіа зарясніли заголовками: «Український президент закликає Захід охолодити риторику щодо Росії», «Україна применшує попередження США про вторгнення», «Україна закликає Захід розслабитися», «ЗЕ критикує врегулювання Заходом російської кризи» тощо.

Тим часом на початку лютого олігархи вже почали вилітати з України, поповзли слухи, що депутати ВР спакували «тривожні» валізки. США заговорили про припинення авіасполучення з Україною, порекомендували працівникам посольства і своїм громадянам покинути територію України упродовж 72 годин, а студентам іноземцям – негайно. В ЄС про припинення залізничного та авіасполучення з Україною заговорили дещо пізніше.

Міністр закордонних справ України Дмитро Кулеба розповів, що 22 лютого президент США під час особистої зустрічі з ним сказав, що буде війна. Кулеба зачитував слова Байдена: «Буде війна. Ми будемо з вами до упору, до кінця». Цю інформацію міністр одразу ж передав Володимир Зеленському. Той сказав: «Добре, це теж враховуємо у загальній картинці».

Того ж дня, 22 лютого, одіозний голова Комітету Верховної Ради з податкової та митної політики Данило Гетманцев істерично виступив проти виділення додаткових коштів для ЗСУ – в законопроекті від «Європейської солідарності» йшлося про виділення в бюджеті додаткових 50 мільярдів гривень для підвищення виплат військовим, поповнення матеріальних резервів і закупівлю озброєнь. У висліді на будівництво й ремонт доріг 2022 року було передбачено 140 мільярдів гривень, а на закупівлю, ремонт, модернізацію озброєнь та техніки збройних сил – лише 28 мільярдів.

Не дивно, що за десять днів до вторгнення рашистів на КПВВ «Чонгар» та «Каланчак» розпочали курсувати шатли від пункту пропуску до адмінмежі.

А вже через десять днів цим маршрутом на територію України увійшли війська РФ, захопивши південь країни, Херсон, Мелітополь, Енергодар та заблокували Маріуполь...

24 лютого, аби виграти дорогоцінний час, українське командування вирішило підірвати Генічеський автомобільний міст на Херсонщині. Морський піхотинець Віталій Скакун замінував важливий стратегічний об'єкт, але вчасно відійти не встиг – до мосту вже рушили російські танки. Відважний морпих лише встиг повідомити про підрива мосту. Його руйнація уповільнила просування ворога, а підрозділ зміг передислокуватися та організувати оборону. Віталію Скакуну було присвоєно звання Героя України. Посмертно.

Того ж дня підполковник Володимир Шубравий з невеликою групою бійців-прикордонників на блок-посту, розташованому на стратегічному бетонному мосту через річку Уж і через який проходить автотраса Мозир-Київ, зробили те, що повинні були зробити наші сапери на півдні України.

Цей блок-пост за 30 кілометрів од Білорусії. До Києва 90 кілометрів. Таку відстань військова колона долає за

дві з половиною години – своєрідний марш-кидок.

Уранці 24 лютого з Мозиря почали рухатись колони ворожих танків, БМП, вантажних автомобілів з рашистським спецназом. Наші бійці пропустили танки на бетонний міст і підірвали його. Ворожа техніка опинилась в річці.

Плацдарм прикордонники утримували близько 5-6 годин. За цей час біля Києва виростала лінія оборони...

«Як могло трапитися, що практично як на параді, за п'ять-сім днів практично без бою був взятий Херсон, Нова Каховка, Мелітополь?» – дивується генерал-лейтенант СБУ, Герой України Григорій Омельченко в інтерв'ю Прямому. І далі: «Вже 3 березня, через тиждень після повномасштабного вторгнення, був повністю оточений Маріуполь. Я чекав реакції вищого військово-політичного керівництва на те що трапилось. Як генерал СБУ, як колишній начальник відділу військової контррозвідки і слідчий, як кандидат юридичних наук я розцінюю це не як якусь злочинну халатність. Це пряма зрада...»

Я знаю, що всі мости, які з'єднують півострів Крим з материковою Україною, були настільки професійно замінювані такою кількістю вибухівки, що якби їх підірвали, то відновити навіть за декілька місяців було б неможливо.

Весь південь, Херсонська область, був замінований так, що рвало б на шматки танки, якби їм у випадку десантування вдалось туди потрапити. Однак шляхи були розміновані.

А ще є вже всесвітньо відомий Антонівський міст через Дніпро, який з'єднує дві частини Херсона, і залізничний міст поруч. Чому вони не були підірвані?

Далі. Нова Каховка. Дамба. Міст, який з'єднує два береги Дніпра і через який немов на параді пройшла російська бронетехніка, в відтак були окуповані чималі території Запорізької області, зокрема Енергодар, де розташована Запорізька АЕС.

Кожна людини, яка навіть не служила у війську, розуміє, що Збройні сили – це не колгосп. Це сувора виконавча вертикаль. Є Верховний головнокомандувач, президент України. Є Головнокомандувач ЗСУ, начальник Генерального штабу. Є Центральне управління інженерно-саперних військ ЗСУ. У своїй структурі воно має різноманітні окремі полки. Один з них знаходиться в Одеській області, ще один – у Запорізькій. Є командири цих частин. Виникає просте запитання: хто віддав командирам саперів наказ не підривати мости або наказав їх розмінувати? У мене є свідчення посадових осіб, що за тиждень до вторгнення були розміновані загородження.

Радник, чи помічник, чи пресекретар керівника Офісу президента Олексій Арестович каже, що південь України ми... Вжив нецензурне слово.

Від секретаря РНБОУ я почув, що проблемою розмінування території півдня України нехай розбираються правоохоронні органи. Міністр оборони також сказав, що розберемося і винні будуть покарані після перемоги...

Ні. Під час війни за вчинення таких злочинів має бути моментальне покарання. Там не було злочинної халатності. Там повністю була зрада. Пред'явили звинувачення у державній зраді керівникам СБУ в Херсонській області, управлінню СБУ в Криму, якими начебто були видані мати мінних полів... Даруйте. На кого це розраховано? Для наївних людей? Чи «диваних експертів»? Та не було мінних полів у працівників служби безпеки. За тиждень до широкомасштабного вторгнення вже все було розміновано.

У мене запитання до керівництва ГУР МО і новоп-

ризначеного керівника військової розвідки. Куди дивилася розвідка?

Немає сьогодні в нас такого начальника контррозвідки який був у Нестора Махна – Львови Задова. Він дуже швидко, впродовж трьох днів, знайшов би винних. За законами військового часу їх поставили б до стінки і прилюдно розстріляли».

Наразі запитання без відповідей. Чекатимемо на з'ясування всіх обставин здачі півдня України після Перемоги?

10 березня очільник Офісу президента Андрій Єрмак зробив зізнання: **«Ми до останнього не вірили, що це станеться»** (почнеться війна. – О. Р.), **«скажу чесно. Ви знаєте, що багато інформації від наших партнерів. Але все ж таки ми не вірили»**.

25 квітня Руслан Стефанчук в інтерв'ю «Українській правді» також признався: **«Відверто скажу, що до останнього ніхто не вірив, що почнеться повномасштабна війна. Ми базувалися і на даних нашої розвідки, та на іншій інформації, що вони не зважаться на повномасштабну війну»**.

І це промовляють державні мужі, «слуги народу»? Навіщо тоді йти в політику, якщо в ній оперувати поняттями «вірю – не вірю»?

Доктор юридичних наук Руслан Стефанчук у червні допустив політичний ляп, спричинивши мало не міжнародний скандал, повідомивши у своєму Twitter про начебто підтримку нідерландськими партіями України щодо надання їй статусу кандидата у члени ЄС. Однак член праволіберальної «Народної партії за свободу і демократію» Рубен Брекеманс звинуватив спікера українського парламенту в брехні, оскільки в цьому питанні Україні підтримку надали партії, які у парламенті Нідерландів мають менше 30 відсотків.

Ще одне непорозуміння зі «слугами народу». Європейське. Чи ж пак підтвердження реальності ефекту Даннінга-Крюгера. Партію Президента України Володимира Зеленського прийняли до ліберальної партії ALDE, яка в ЄП має фракцію RENEW, де домінують правляча партія Макрона і Верхофштадта, проводячи централістично-федералістичну і водночас різко антипольську політику. Про це у Twitter написав Яцек Саріуш-Вольський, євродепутат від PiS.

А перед тим, у червні минулого року, очільник фракції президентської політсили у Верховній Раді Давид Арахамія висловив намір перейняти досвід Комуністичної партії Китаю в управління економікою та розбудові держави. Мовляв, принципи правлячих партій України та Китаю у багатьох речах збігаються, оскільки їхнім девізом є служіння народу.

І через рік, 4 серпня 2022-го, президент України в інтерв'ю гонконгській газеті South China Morning Post закликав китайського лідера до діалогу. Джо Байден був поінформований? Бо «за період повномасштабної війни Росії проти України загострилося протистояння по лінії Пекін – Вашингтон. Сі Цзіньпін не йде на контакт із Зеленським, бо не бажає на фоні конфлікту зі США послабити зв'язки з Путіним» (Петро Шевченко, аналітик, аспірант Цзилінського університету). Арахамія знав про це?

Геніальний Рене Декарт мав рацію, закликаючи людей правильно вживати слова і там самим звільняти світ од половини непорозуміння. На жаль, риторика глави держави щодо пояснення причин неготовності України до війни в інтерв'ю Бі-Бі-Сі 14 квітня 2022 року доволі суперечлива. По суті це потік свідомості:

«Нам треба було готуватись. Нам потрібні були гроші, нам потрібна була зброя і таке інше. І ми саме це й робили. Ми говорили. Ми не публічно домовлялися про ті чи інші постачання. Я вважаю, що для цього не потрібно бути блогерами, робити селфі з автоматами чи на танках. Нам треба було готуватись. Ми готувалися. Але ми не дали можливості розгойдати нашу економічну ситуацію, розгойдати наших людей. Щоб люди продавали нашу національну валюту, забирали валюту та виїжджали з нашої країни – ось що хотіла Росія, і не лише Росія. І ми не надали цьому можливості. Ми підійшли до цього моменту, як ми змогли підійти. Але ми не очікували на повномасштабне вторгнення в той момент, коли воно сталося. Ми розуміли, що є такий ризик. Ми це розуміли. І якщо бути з вами зовсім відвертим, про деякі речі ми домовлялися з деякими країнами ще в грудні. Ми домовлялися про деякі речі у січні. І я хотів, щоб ми все це здобули раніше. Щоб бути спокійними, якщо буде вторгнення, про яке нас тоді так попереджали».

Згадався Ігор Губерман:

«Мой горизонт кристально ясен

И полон радужных картин.

Не потому, что мир прекрасен,

А потому, что я кретин»...».

16 серпня газета Washington Post надрукувала інтерв'ю з президентом Зеленського, яке нічого не прояснило. Зеленський так і не зміг доладу пояснити, якими мотивами керувався, коли вирішив до останнього не інформувати населення про наближення повномасштабної війни. «Ви не можете просто сказати мені: «Слухай, ти повинен почати готувати людей зараз і сказати їм, що треба відкласти гроші і запастися їжею». Якби ми це повідомили – а цього хотіли деякі люди, яких я не буду називати, – тоді я б втрачав \$7 млрд на місяць, починаючи з жовтня минулого року, і в той момент, коли росіяни справді атакували, вони б нас захопили за три дні... І ось що сталося, коли почалося вторгнення – ми були настільки сильними, наскільки могли бути»... Ці аргументи не витримують критики.

Реакція відомих українців на слова президента нищівна:

«7 млрд доларів. Саме в стільки вище керівництво країни оцінило життя тисяч українців. Кажуть, боялися, що економіка цього місяця втрачатиме цю суму, якби влада попередила людей про російський напад. Ми вже не дізнаємося, як би було, насправді, але знаємо наслідки заколювання, і вони страшишні за будь-які гроші. А тепер ціною надлюдських зусиль стримуємо ворога і маємо лише один вихід, щоб вижити, – перемогти! Але на купу питань після закінчення війни такі мусимо отримати відповіді:

– Чому не створювалися резерви? Чому не рили бодай траншеї на північному та східному кордоні; не створювали банки крові; запаси медицини, палива, води тощо?

– Чому перед самим нападом на наші численні вимоги так і не спрямували на армію додаткові 50 млрд гривень і переконували нас, що у війська все є?

– Чому хоча б у 2021 році (а про напад стало відомо восени 2021-го) не напружили нарешті всі зусилля для виконання державного оборонного замовлення?

– Чому не підготували системи оповіщення цивільної оборони та бомбосховища? Чому не підготували плани евакуації цивільних?

– Чому у відповідь на стягування російських військ до кордону ми, як зробила би будь-яка інша країна, не поча-

ли свої навчання та не перекинули на кордон свої підрозділи, а чекали ранку 24-го лютого?

– Чому південь ворог проходив маршем і хто дав той зловісний наказ на розмінування?

Цих чому дуже багато, і на них доведеться відповідати перед народом, який не терпітиме ані брехні, ані лукавства, заплативши таку високу ціну за безвідповідальність і бездіяльність тих, хто мав інформацію і важели впливу для підготовки країни до відсічі» (Іванна Климпуш-Цинцадзе, народна депутатка).

«Зеленському багато разів показували докази немисного вторгнення, плани висадки десантів в Гостомелі, вторгнення з Білорусі. Він їх висміював... і в американців викликало враження, ніби президент України більше «захищає свій політичний бренд»... Дивно, що ранок 24 лютого вони зустріли вдома, як і мери міст на півночі Київської, Сумської, Житомирської областей. За наявності в Офісу президента описаного в статті (Washington Post. – О. Р.) обсягу інформації логічним було б принаймні займатись перевіркою готовності до оборони місцевих громад. Я чув багато коментарів до цих заяв. Припустимо, влада справді не хотіла говорити про загрозу нападу, щоб не спровокувати паніку. Але хто заважав готувати північ і південь до атаки?» (Микола Княжицький, народний депутат).

«...команда президента вводила суспільство в оману протягом п'яти місяців, обіцяючи «травневі шашилки» та називаючи західні розвідки провокаторами. Я допускаю, що Володимир Олександрович досі думає, що наступ зупинив тільки він і та частина його команди, яка не розбіглася. Але це не так. Бо навіть західні розвідки були здивовані мужністю і саможертвовністю пересічних українців, які з перших днів війни пішли захищати свої села і міста. Ці люди могли бути більш підготовлені, так само, як волонтери, місцеві влади, люди, які відповідають за цивільну і військову інфраструктуру. Я вже не кажу про військових. Бо я щось жодного разу не чув, що, починаючи з жовтня, ми збільшували закупівлі бронезилетів, касок, аптечок і, власне, зброї. Так само я не чув, що у жовтні, коли можна було коригувати оборонний бюджет, зрости витрати на армію, а не на будівництво доріг. І що в цей період було збільшене оборонне замовлення. Тому ця кивна заява – вистріл Зеленського собі в ногу» (Віктор Шлінчак, Керівник проєкту «Главком»).

«Зеленський фонтанує різними версіями, одна другої дикіша, чому він до останнього заперечував можливість вторгнення і не підготував країну до війни. Він стверджує, що своєчасне і адекватне попередження спричинило б ма-

сову втечу з України. На його думку, втекли б усі – чоловіки, уряд... Вибачте, я рידаю, і не можу зупинитися. А Херсонщина?! Скільки наших там залишилося, скільки військових не встигли вивезти батьків і дітей, їх же там на шматки ріжуть, їх же там живими закопують!» (Тамара Горіха Зерня, письменниця).

«Заради збереження політичної влади і можливих передвиборів ви (Володимир Зеленський. – О. Р.) вводили народ в оману? Наші втрати зараз набагато ніж \$5-7 млрд на рік. Це десятки тисяч наших вбитих людей – наших українці безцінні. Живі люди, діти, живий Маріуполь – заробив би сотні» (Марина Данилюк-Ярмолаєва, журналістка).

Ще раніше, у квітні, відомий журналіст Аркадій Бабченко розгнівано написав:

«Є така штука, як приховування інформації. Якби мексиканська армія захопила Нью-Джерсі, місяць звідти обстрілювала Манхеттен, а пішовши, залишила по собі завалені тілами вулиці... Так от, якби з'ясувалося, що розвідка попереджала Байдена саме про такий розвиток подій це ЗА ПІВТОРА МІСЯЦЯ до початку війни, а він зробив зовсім нігеря – його б вже знесли. Причому, я так підозрюю, у прямому значенні цього слова. Він би вже у Білому Домі догоряв. Разом із самим Білим Домом. Це, як мінімум, розслідування Конгресу було б. Як мінімум.

Те, що радник Президента говорить про «всесвітній хаос» – це, власне, визнання у некомпетентності. Як мінімум. Яка з повинною. Це, як мінімум, заява про неспроможність управління. Або злочинну небалість.

Ви мали шість тижнів. Півтора місяці. За цей час можна було б половину Китаю евакуювати. Весь чотиримільйонний Київ. А не те, що сорок тисяч із Бучі. Чому Кличко не з'явився хаосу та почав готувати евакуацію міста? Чому він говорив про це відкрито, і це ніякого хаосу не викликало? Чому він заявляв, що транспорт є, всіх вивеземо організовано – і нічого не обрушилося, небо на землю не впало, апокаліпсис не почався?..

Спроба грати у батька нації, який сам за кожного думатиме, що йому робити – і наводить ось до таких результатів. Це характеристика влади чи незрілої, чи диктаторської. Це в Росії геть із кожного Серопердищенська треба дзвонити безпосередньо Путіну, щоб той їм дорогу вперше за триста років збудував і світло у магазині ввімкнуло.

Усі ці розмови про хаос, про паніку, про Меркель, якій треба приїхати до Бучі – це спроба відвести від простого факту: підготовку території та громадянського населення до війни влада провалила повністю. Абсолютно. Маючи всю достовірну інформацію. Детальну. За півтора місяці. Час був не те, що втрачено – він просто не використовувався. Натомість були втішні розмови про травневі шашилки».

Про все це згадував новітній Гетьман України, який мав можливість на власному досвіді переконатись, що справжнім гарантом недоторканності кордонів Української держави, її незалежності можуть бути «до зубів» оснащені найсучаснішою зброєю власні Збройні Сили і суцільна територія.

І пригадалися йому дотепні фрашки Романа Купчинського: «Провідники мусять виставити на голову понад масу. В нас або провідники замалі, або маса зависока. На жаль, дуже часто перешкодою в успіху серед нашої суцільності є дві речі: фаховість і характер».

Олег К. РОМАНЧУК

